

Mr. sc. Igor Materljan*
Gordana Materljan, LL. M.**

EUROPSKI UHIDBENI NALOG ZA NAPREDNE KORISNIKE: ODLUKA O NEIZVRŠENJU NALOGA ZBOG OBUSTAVE ISTRAGE *IN REM* (NAČELO *NE BIS IN IDEM*) I ISPITIVANJE NJEZINE ZAKONITOSTI

Svrha je ovoga rada analiza najnovije presude Suda Europske unije koja se tiče načela ne bis in idem u kontekstu izvršenja europskog uhidbenog naloga, i to presude donesene u predmetu AY povodom zahtjeva za prethodnu odluku koju je uputio hrvatski kazneni sud. Rad se sastoji od dvaju dijelova. U prvom dijelu razmatra se pitanje može li sud koji izdaje europski uhidbeni nalog ishoditi preispitivanje zakonitosti odluke o odbijanju predaje tražene osobe pravosudnog tijela izvršenja europskog uhidbenog naloga. Odgovor na to pitanje nastoji se pronaći u onim razlozima koji su naveli Sud Europske unije da se proglasi nadležnim za odlučivanje, kao i u posljedicama te odluke. U drugom dijelu obrađuju se dva elementa načela ne bis in idem koja su posebno naglašena u presudi AY, i to pitanje identiteta osobe i postojanje pravomoćne odluke donesene u kaznenom postupku. Presuda AY bitna je ne samo zato što pruža daljnja pojašnjenja glede tumačenja Okvirne odluke Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica već i zato što se njome razmatra doseg načela uzajamnog povjerenja među državama članicama. Presuda odražava očite težnje Suda Europske unije da svojom sudskom praksom približi i uskladi pojedina postupovna pravila kaznenog prava država članica. U radu se analiziraju razlozi Suda Europske unije izneseni u presudi AY, koji se dovode u odnos s ranijom sudskom praksom istog suda.

---

* Mr. sc. Igor Materljan, pravni savjetnik u Europskoj komisiji, DG Estat, Luxembourg, od 2013. do 2018. pravnik lingvist na Sudu Europske unije (Luxembourg), od 2006. do 2013. sudac na Općinskom sudu u Pazinu. Komentare možete uputiti autoru putem elektroničke pošte igor.materljan@gmail.com.

** Gordana Materljan, LL.M., pravna savjetnica u Europskoj komisiji, Ured za publikacije, Luxembourg, od 2013. do 2018. pravnik lingvist na Sudu Europske unije (Luxembourg), od 2012. do 2013. sutkinja na Općinskom sudu u Puli-Pola. U ovom članku autori iznose isključivo vlastite stavove.

Ključne riječi: zahtjev za prethodnu odluku, europski uhidbeni nalog, načelo ne bis in idem, odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga, mogućnost preispitivanja odluke tijela izvršenja europskog uhidbenog naloga, obligatorni i fakultativni razlozi za neizvršenje europskog uhidbenog naloga, radnje provedene u ranijem kaznenom postupku

I. UVOD

Na razini Europske unije vidljive su težnje za uspostavu jedinstvenog kaznenog materijalnog i postupovnog prava.¹ Jedan od načina ostvarenja tog cilja predstavljaju mehanizmi suradnje u području slobode, sigurnosti i pravde. U okviru tih mehanizama veliko praktično značenje ima europski uhidbeni nalog.² Njegov je cilj ubrzati postupak predaje između država članica, i to zamjenom mješovitog sudskog i političko-administrativnog sustava isključivo sudskim sustavom,³ koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja i na visokoj razini povjerenja među državama članicama.⁴

---

¹ Temelji za buduće europsko kazneno pravo uspostavljeni su projektom *Corpus juris*. Vidjeti Delmas-Marty, M., Vervaele, J. A-E, The implementation of the Corpus Juris in the Member States - Volume 1: Penal provisions for the protection of European Finances, Intersentia, Antwerpen, 2000. Težnje za usklađivanjem kaznenopravne materije vidljive su i iz donošenja Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (Službeni list Europske unije L 198/2017, str. 29) te projektom o uspostavi Ureda europskog tužitelja, povodom čega je donesena Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (Službeni list Europske unije, br. L 283/2017, str. 1). Vidjeti primjerice Sicurella R., Preparing the environment for the EPPO: Fostering mutual trust by improving common legal understanding and awareness of existing common legal heritage, Proposal of guidelines and model curriculum for legal training of practitioners in the PIF sector, New Journal of European Criminal Law, vol. 8, no. 4/2017, str. 497–512; Díez, C., Herlin-Karnell, E. Prosecuting EU Financial Crimes: The European Public Prosecutor’s Office in Comparison to the US Federal Regime, German Law Journal, vol. 19, no. 5/2018, str. 1191-1220; Delmas-Marty, M., Towards an Integrated European Criminal Law, Cambridge Yearbook of European Legal Studies, vol. 7/2005, str. 17-31.

² Okvirna odluka Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP) (Službeni list Europske unije, br. L 190/2002, str. 1) (posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19, svezak 3, str. 83, ispravak L 222/2013, str. 14), u daljnjem tekstu Okvirna odluka.

³ Pavišić, B. Komentar Zakona o kaznenom postupku s priložima, Templar-book, Šmrika, 2015.

⁴ Uvodne izjave 6. i 10. Okvirne odluke.

Okvirna odluka provedena je u hrvatsko pravo Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.⁵ Hrvatski sudovi već su bili suočeni s pitanjima predaje vlastitih državljana stranim tijelima kaznenog progona.⁶ Predmet koji se u nastavku izlaže odnosi se na suprotnu situaciju.

Pred Županijskim sudom u Zagrebu vodi se vrlo složen kazneni postupak protiv dviju osoba: bivšeg visokog dužnosnika Republike Hrvatske i predsjednika izvršnog odbora mađarskog trgovačkog društva. Obje su optužene za kazneno djelo davanja i primanja mita. U odnosu na okrivljenog mađarskog državljanina hrvatski sud izdao je europski uhidbeni nalog tražeći njegovu predaju. Međutim mađarski sud odbio je izvršenje tog naloga s obrazloženjem da je u Mađarskoj za isto kazneno djelo provedena istraga, koja je obustavljena.

U okviru kaznenog postupka koji se pred njim vodi Županijski sud u Zagrebu uputio je u svibnju 2017. Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku kojim se traži tumačenje Okvirne odluke. U tom zahtjevu postavio je pet pitanja, od kojih se prva četiri odnose na ocjenu postupanja mađarskih tijela, dok je peto pitanje usko vezano za postupanje hrvatskog suda u kaznenom postupku.

U svibnju 2018. nezavisni odvjetnik Maciej Szpunar dao je svoje mišljenje⁷ o postavljenim pitanjima te je predložio Sudu Europske unije da se u odnosu na prva četiri pitanja oglasi nenadležnim. Međutim Sud nije slijedio mišljenje nezavisnog odvjetnika te je u svojoj presudi od 25. srpnja 2018.⁸ donio odluku koja se može smatrati bitnim presedanom u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima na razini Europske unije, posebice u području sudske prakse vezane uz Okvirnu odluku. U ovom radu analizirat će se paralelno mišljenje nezavisnog odvjetnika te presuda Suda, a na kraju će se izložiti zaključci koji proizlaze iz tih dvaju akata Suda Europske unije. Obrazložit će se ujedno važnost odluke Suda i pokušati izvesti zaključci o njezinim posljedicama.

U članku se, kao prvo, obrađuje pitanje može li sud izdavanja europskog uhidbenog naloga preispitati odluku suda izvršenja o odbijanju izvršenja toga naloga. To se pitanje razmatra u kontekstu nadležnosti Suda Europske unije i dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku. Naime nije uobičajeno da sud koji je izdao europski uhidbeni nalog traži tumačenje prava Europske unije i u tom kontekstu ispitivanje pravilnosti i osnovanosti postupanja suda države članice izvršenja tog naloga. Presuda *AY* prva je odluka takve vrste.

---

⁵ Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, Narodne novine, br. 91/2010, 81/2013, 124/2013, 26/2015, 102/2017, 68/2018.

⁶ Turudić, I. Europski uhidbeni nalog s osvrtnom na praksu hrvatskih sudova, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2/2014, str. 327-353.

⁷ Mišljenje nezavisnog odvjetnika Macieja Szpunara od 16. svibnja 2018., *AY*, predmet C-268/17, ECLI: EU:C:2018:317, u daljnjem tekstu: mišljenje nezavisnog odvjetnika.

⁸ Presuda Suda (peto vijeće) od 25. srpnja 2018., *AY*, C-268/17, ECLI:EU:C:2018:602.

U središtu su interesa ovog rada razlozi za neizvršenje europskog uhidbenog naloga propisani Okvirnom odlukom, posebno odnos između obligatornih i fakultativnih razloga za njegovo neizvršenje. Poseban je naglasak na načelu *ne bis in idem* te načelu uzajamnog priznavanja odluka u kaznenim stvarima i međusobnog povjerenja među državama članicama.

U radu se, nadalje, razmatraju elementi definicije načela *ne bis in idem* koji su relevantni u kontekstu presude *AY*, a koje je Sud Europske unije razvio u predmetima koji se izravno ne odnose na europski uhidbeni nalog,⁹ kao i sudske prakse razvijene u okviru izdavanja i izvršenja europskog uhidbenog naloga.¹⁰ Posebno se obrađuje primjena tog načela *ratione personae*, kao i pitanje može li se na blagodat *ne bis in idem* pozivati osoba koja nije imala status okrivljenika u istražnom postupku. Zatim se obrađuje pitanje kvalitete provedene istrage, odnosno kada odluka donesena u istrazi predstavlja smetnju za nastavak kaznenog postupka i, posljedično, za izvršenje europskog uhidbenog naloga. U okviru načela uzajamnog priznavanja odluka i međusobnog povjerenja razmatra se pitanje može li se uopće ispitati učinkovitost istrage koju je provela država članica izvršenja, tko bi, i u kojoj fazi, to mogao učiniti te na temelju kojeg prava, nacionalnog ili prava Europske unije.

Naposljetku, izlažu se zaključna razmatranja.

II. PRESUDA *AY*

1. Pravni okvir

U Okvirnoj odluci dana je definicija europskog uhidbenog naloga. U skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1., riječ je o sudskoj odluci koju izdaje jedna država članica te je upućuje drugoj kako bi ta druga država članica uhitila i predala traženu osobu. Tri su razloga zbog kojih se može tražiti predaja neke osobe, a to su 1.) vođenje kaznenog progona, 2.) izvršenje kazne zatvora ili 3.) izvršenje naloga za oduzimanje slobode. U skladu sa stavkom 2. tog članka, države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja. U stavku 3. istog članka propisano je da Okvirna odluka ne utječe na obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. Ugovora o Europskoj uniji.¹¹

---

⁹ Vidjeti primjerice presudu Suda (četvrto vijeće) od 5. travnja 2017., Massimo Orsi protiv Procura della Repubblica (C-217/15), Luciano Baldetti (C-350/15), spojeni predmeti C-217/15 i C-350/15, ECLI:EU:C:2017:264; presudu Suda (veliko vijeće) od 27. svibnja 2014., Zoran Spasic, C-129/14 PPU, ECLI:EU:C:2014:586.

¹⁰ Vidjeti primjerice presudu Suda (veliko vijeće) od 16. studenog 2010., Gaetano Mantello, C-261/09, ECLI:EU:C:2010:683.

¹¹ Članak 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, br. C 202/2016, str. 1) glasi:

Kada je riječ o području primjene europskog uhidbenog naloga, valja razlikovati dvije situacije, ovisno o tome je li država izvršenja naloga dužna provjeravati dvostruku kažnjivost.

U članku 2. stavku 1. Okvirne odluke propisano je da se europski uhidbeni nalog može izdati u slučajevima počinjenja djela za koja je, u skladu s pravom države članice koja ga izdaje, propisana kazna zatvora ili oduzimanje slobode od najmanje 12 mjeseci ili za koja je izrečena kazna zatvora ili je izdan nalog za oduzimanje slobode od najmanje četiri mjeseca. U tim slučajevima sud izvršenja naloga mora provjeriti dvostruku kažnjivost, odnosno je li djelo za koje se traži izvršenje naloga kažnjivo i prema pravu države izvršenja naloga. Pritom se ne traži podudarnost svih obilježja kaznenog djela, već samo onih bitnih. Zakonski opis i pravna kvalifikacija nisu od značaja.¹²

Stavak 2. istog članka sadržava katalog kaznenih djela za koja treba izvršiti predaju osobe na temelju europskog uhidbenog naloga (načelo specijalnosti), a da se pritom ne provjerava dvostruka kažnjivost. Uvjet za to jest da se za ta djela može izreći, u skladu s pravom države članice koja izdaje uhidbeni nalog, kazna zatvora ili druga mjera oduzimanja slobode od najmanje tri godine.

U tom je katalogu, među ostalim djelima, navedeno kazneno djelo korupcije. Valja navesti da hrvatski Kazneni zakon¹³ ne sadržava kazneno djelo pod tim nazivom. Stoga je pojam korupcije, ne kao konkretno kazneno djelo, već kao vrstu zabranjenog ponašanja, nužno tumačiti kako bi se utvrdilo koje su radnje obuhvaćene tim pojmom. Radnje obuhvaćene tim pojmom trebale bi odgovarati radnjama koje se mogu supsumirati pod biće jednog od kaznenih

---

„1. Unija priznaje prava, slobode i načela određena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima od 7. prosinca 2000., kako je prilagođena u Strasbourgu 12. prosinca 2007., koja ima istu pravnu snagu kao Ugovori.

Odredbama Povelje ni na koji se način ne proširuju nadležnosti Unije kako su utvrđene u Ugovorima.

Prava, slobode i načela Povelje tumače se u skladu s općim odredbama glave VII. Povelje kojima se uređuje njezino tumačenje i primjena, uzimajući u obzir objašnjenja iz Povelje kojima se određuju izvori tih odredaba.

2. Unija pristupa Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. To pristupanje ne utječe na nadležnosti Unije kako su utvrđene u Ugovorima.

3. Temeljna prava, kako su zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i kako proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, čine opća načela prava Unije.”

¹² Takav je stav zauzet i u praksi hrvatskih sudova. Vidjeti rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Kž-eun-2/14-5 od 17. siječnja 2014., rješenje Županijskog suda u Zagrebu, poslovni broj: KV-EUN-2/2014 od 8. siječnja 2014. i odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-351/2014 od 24. siječnja 2014.

¹³ Kazneni zakon, Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17.

djela predviđenih u hrvatskom zakonodavstvu. U konkretnom slučaju radi se o kaznenim djelima primanja ili davanja mita.¹⁴

U Okvirnoj odluci propisani su razlozi kada se mora i kada se može odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga. U skladu s člankom 3. točkom 2. Okvirne odluke pravosudno tijelo države članice izvršenja odbija (dakle mora odbiti) izvršenje europskog uhidbenog naloga, među ostalim, ako je pravosudno tijelo izvršenja obaviješteno da je tražena osoba pravomoćno osuđena u nekoj državi članici za ista kaznena djela, pod uvjetom da je, u slučaju izricanja presude, ta kazna izdržana ili se trenutačno izdržava ili da presuda više ne može biti izvršena u skladu s pravom države članice u kojoj je presuda izrečena.

Valja primijetiti da hrvatska jezična verzija nije najjasnije formulirana te se jezične verzije te odredbe donekle razlikuju. Tako uvjet da je „tražena osoba pravomoćno osuđena“ u francuskoj verziji glasi „*la personne recherchée a fait l'objet d'un jugement définitif*“, dok u engleskoj verziji glasi „*requested person has been finally judged*“. Budući da se načelo *ne bis in idem* ne odnosi samo na osuđujuće presude (kako bi se dalo zaključiti iz hrvatskog prijevoda Okvirne odluke) nego i na oslobađajuće i odbijajuće, izraz „pravomoćno osuđena osoba“ treba shvatiti na način da je u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna presuda ili još preciznije pravomoćna odluka.¹⁵

Također je problematična uporaba izraza „za ista kaznena djela“, koji u francuskoj verziji glasi „*pour les mêmes faits*“, a u engleskoj „*in respect of the same acts*“. Tu formulaciju treba široko tumačiti, i to tako da obuhvaća osobu u odnosu na koju je donesena pravomoćna odluka u pogledu istih činjenica. Naime, neovisno o tome hoće li sud izvršenja europskog uhidbenog naloga provjeriti identitet normi, odnosno dvostruku kažnjivost djela, zakonski opis i pravna kvalifikacija djela u pravilu nisu od značaja.

Fakultativno odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga propisano je u članku 4. Okvirne odluke. U skladu s njegovom točkom 3., pravosudno tijelo izvršenja može odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga, među ostalim, ako su pravosudna tijela države članice izvršenja odustala od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojega je izdan europski uhidbeni nalog ili su odlučila obustaviti postupak, ili ako je traženoj osobi u nekoj državi članici zbog istih kaznenih djela izrečena pravomoćna presuda koja sprečava daljnji kazneni postupak.

---

¹⁴ Članci 293. i 294. Kaznenog zakona. Više o dvostrukoj kažnjivosti vidjeti Derenčino-
vić, D., Doseg isključenja provjere dvostruke kažnjivosti iz zakona o pravosudnoj suradnji u
kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo
i praksu (Zagreb), vol. 21, broj 2/2014, str. 249-270.

¹⁵ Vidjeti u tom smislu presudu AY, točku 5.

2. Glavni postupak¹⁶ i postavljena pitanja

U lipnju 2011. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta¹⁷ započeo je istragu protiv osumnjičenog mađarskog državljanina, koji je u postupku označen kao AY, zbog kaznenog djela davanja mita. Tijekom istrage USKOK je izvijestio mađarska tijela o tom postupku te zatražio međunarodnu pravnu pomoć zahtijevajući da se osumnjičenika ispita i da mu se uruči poziv za ispitivanje u Republici Hrvatskoj. Zamolnice su slane u razdoblju od 2011. do 2013. Međutim mađarska tijela nisu postupila po zamolnicama te je stoga mađarski državljanin postao nedostupan hrvatskim tijelima. Zbog toga razloga USKOK je 1. listopada 2013. izdao europski uhidbeni nalog tražeći njegovu predaju.

U međuvremenu u Mađarskoj je pokrenuta istraga za kazneno djelo davanja mita, odnosno za isto djelo koje je bilo predmet zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć. Međutim u toj istrazi tražena osoba nije sudjelovala kao osumnjičenik, već kao svjedok. Ta je istraga obustavljena u siječnju 2012. zato što je mađarski državni odvjetnik smatrao da počinjene radnje ne predstavljaju kazneno djelo.

Postupajući povodom USKOK-ova europskog uhidbenog naloga, 7. listopada 2013. Sud u Budimpešti¹⁸ odbio je njegovo izvršenje s obrazloženjem da je za iste radnje vođen kazneni postupak u Mađarskoj, koji je pravosudno tijelo okončalo.

Nakon toga 31. ožujka 2014. USKOK je podigao optužnicu protiv mađarskog državljanina stavljajući mu na teret počinjenje kaznenog djela davanja mita. Mađarskog se državljanina optužuje da je hrvatskom visokom dužnosniku dao veći iznos novca kako bi ovaj ishodio sklapanje ugovora između mađarskog trgovačkog društva i Vlade Republike Hrvatske. Nakon potvrđivanja optužnice Izvanraspravno vijeće, Odjel za europski uhidbeni nalog Županijskog suda u Zagrebu, izdalo je 15. prosinca 2017. drugi europski uhidbeni nalog. Budući da mađarska tijela nisu postupila po tom drugom uhidbenom nalogu, isti je ponovno dostavljen mađarskim tijelima 27. siječnja 2017.

Nakon proteka roka od 60 dana Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu obratilo se hrvatskom članu EUROJUST-a, koji mu je dostavio očitovanje nadležnog mađarskog tijela prema kojem mađarska tijela nisu dužna postupati po drugom europskom uhidbenom nalogu te prema kojem u skladu s mađarskim pravom u Republici Mađarskoj nije moguće uhititi optuženog mađarskog državljanina niti provesti novi postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga.

---

¹⁶ Tijek postupka pred hrvatskim sudom izložen je u točkama 6. do 15. mišljenja nezavisnog odvjetnika, odnosno točkama 7. do 20. presude AY.

¹⁷ U daljnjem tekstu: USKOK.

¹⁸ Fővárosi Törvényszék.

U svibnju 2017. isto je izvanraspravno vijeće uputilo Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku tražeći tumačenje Okvirne odluke.

Pitanja su bila sljedeća:¹⁹

1. Treba li članak 4. točku 3. Okvirne odluke 2002/584/PUP tumačiti na način da se odustanak od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog ili obustava postupka odnosi samo na djelo zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog ili pak tu odredbu valja razumjeti na način da se takva odluka mora odnositi i na traženu osobu u svojstvu osumnjičenika/okrivljenika u tim postupcima?
2. Može li država članica odbiti izvršenje izdanog europskog uhidbenog naloga na temelju članka 4. točke 3. Okvirne odluke 2002/584/PUP jer je u drugoj državi članici pravosudno tijelo odustalo od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog ili je odlučila obustaviti postupak u kojem tražena osoba nije imala svojstvo osumnjičenika/okrivljenika, već svjedoka?
3. Može li odluka o obustavi istrage u postupku u kojem tražena osoba nije imala svojstvo osumnjičenika, već je ispitana u svojstvu svjedoka, biti razlog drugih država članica za nepostupanje po izdanom europskom uhidbenom nalogu na temelju članka 3. točke 2. Okvirne odluke 2002/584/PUP?
4. U kakvu su međusobnom odnosu obligatorni razlog odbijanja predaje iz članka 3. stavka 2. Okvirne odluke „ako je pravosudno tijelo izvršenja obaviješteno da je tražena osoba pravomoćno presuđena u nekoj državi članici za ista kaznena djela...” i fakultativni razlog odbijanja predaje iz članka 4. stavka 3. Okvirne odluke „...ako je traženoj osobi u nekoj državi članici zbog istih kaznenih djela izrečena pravomoćna presuda koja sprječava daljnji kazneni postupak”?
5. Treba li članak 1. stavak 2. Okvirne odluke 2002/584/PUP tumačiti na način da je država izvršenja dužna donijeti odluku po svakom europskom uhidbenom nalogu koji joj je poslan, pa i ukoliko je već o prethodno izdanom europskom uhidbenom nalogu od strane drugog pravosudnog tijela rješavala protiv iste tražene osobe u istom kaznenom postupku, a novi je europski uhidbeni nalog izdan zbog izmijenjenih okolnosti u državi izdavanja europskog uhidbenog naloga (potvrđena optužnica – početak kaznenog postupka, viši spoznajni standard, novo nadležno pravosudno tijelo - sud)?

---

¹⁹ Pitanja su objavljena u Službenom listu Europske unije. Vidjeti Predmet C-268/17: Zahtjev za prethodnu odluku koji je 18. svibnja 2017. uputio Županijski sud u Zagrebu (Hrvatska) – Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta protiv AY (Službeni list Europske unije, br. C 256/2017, str. 11).

Kada je riječ o glavnom postupku, koji je na temelju članka 18. Zakona o kaznenom postupku²⁰ prekinut sve do donošenja odluke Suda Europske unije, valja navesti da je Vrhovni sud Republike Hrvatske ukinuo rješenje kojim se taj postupak prekida.²¹ U svojem je obrazloženju taj sud istaknuo činjenicu da se glavni postupak vodi protiv dvije osobe, i to protiv AY zbog davanja mita i protiv bivšeg visokog dužnosnika Republike Hrvatske zbog primanja mita, te da u konkretnom slučaju treba procijeniti opstojnost li razlozi za prekid postupka u odnosu na svakog optuženika. Vrhovni sud Republike Hrvatske polazi od doslovnog tumačenja članka 18. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku (posebno dijela „[a]ko primjena kaznenog zakona zavisi od prethodnog rješenja pravnog pitanja za čije je rješenje nadležan sud u kojem drugom postupku“), te zaključuje da od prethodnog rješenja pravnog pitanja za koje je nadležan Sud Europske unije ne zavisi primjena kaznenog zakona. Prema tom sudu takav zaključak proizlazi iz smislenog povezivanja odredaba članka 18. stavaka 1., 3. i 5. Zakona o kaznenom postupku.

Takva je odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske u najmanju ruku neobična. Naime iz svake je odluke Suda Europske unije razvidno da sud koji upućuje zahtjev istovremeno donosi odluku kojom prekida postupak u glavnoj stvari. Prekid postupka logična je posljedica činjenice da nacionalni sud postavlja Sudu Europske unije pitanja koja su mu relevantna za donošenje odluke u glavnom postupku. Ako odgovor Suda Europske unije nije potreban za donošenje odluke u glavnom postupku, tada je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten.²² Svaka nacionalna odredba koja bi takvu mogućnost nacionalnog suda ograničavala protivna je pravu Europske unije.²³ U tom pogledu valja navesti da time što prekid postupka ograničava na „primjenu kaznenog zakona“ ne znači da hrvatski Zakon o kaznenom postupku sprečava nacionalni sud da postavi prethodno pitanje. Međutim spomenuta odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske ostavlja dojam kako taj sud, smatrajući da nisu ispunjeni uvjeti za prekid postupka, implicitno izražava stajalište o tome da prvostupanjskom sudu nisu potrebni odgovori koje bi mu mogao dati Sud Europske unije.

---

²⁰ Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012 – odluka Ustavnog suda, 143/2012, 56/2013 i 145/2013.

²¹ Vrhovni sud Republike Hrvatske, rješenje broj: I Kž-Us 102/17-4 od 19. rujna 2017.

²² Općenito o nadležnosti Suda Europske unije i dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku vidjeti odlomak III.1. ovog članka.

²³ Vidjeti primjerice presudu Suda (veliko vijeće) od 15. siječnja 2013., Jozef Križan i drugi protiv Slovenská inšpekcia životného prostredia, C-416/10, ECLI:EU:C:2013:8, točke 64. i 65.

III. MOGUĆNOST PREISPITIVANJA ODLUKE SUDA IZVRŠENJA EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA

Pitanje koje valja postaviti jest može li se preispitati odluka suda izvršenja europskog uhidbenog naloga i, ako može, tko bi to mogao učiniti. Okvirna odluka ne daje nikakav odgovor na to pitanje.

U tom pogledu valja se osvrnuti na presudu Suda Europske unije donesenu u predmetu *Jeremy F.*,²⁴ u kojemu se raspravljalo o predaji osobe optužene za počinjenje kaznenog djela koje nije sadržano u popisu djela iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke. Za djela koja nisu navedena u tom popisu, kako bi mogao predati traženu osobu, sud izvršenja mora provjeriti dvostruku kažnjivost i suglasiti se s predajom. U predmetu *Jeremy F.* tijelo Ujedinjene Kraljevine izdalo je europski uhidbeni nalog za osobu koja se nalazila u Francuskoj. Francuski prizivni sud²⁵ zadužen za predaju osobe donio je presudu u kojoj se suglasio sa zahtjevom tijela Ujedinjene Kraljevine. Jeremy F. podnio je protiv te presude žalbu, međutim u skladu s tadašnjim francuskim Zakonikom o kaznenom postupku ta se odluka nije mogla pobijati pravnim lijekom. Budući da je sumnjao u ustavnost takva rješenja, francuski Kasacijski sud²⁶ zatražio je mišljenje Ustavnog suda,²⁷ koji je pak postavio pitanje Sudu Europske unije o usklađenosti odredaba francuskog Zakonika o kaznenom postupku s Okvirnom odlukom.

Odlučujući o tome treba li postojati mogućnost podnošenja pravnog sredstva protiv odluka o izvršenju europskog uhidbenog naloga, Sud Europske unije presudio je da ne treba. Naime, u skladu s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,²⁸ pojedincu se mora osigurati pristup sudu, međutim to pravo ne uključuje pravo na višestupanjsko suđenje. Dakle svaka država članica odlučuje hoće li predvidjeti mogućnost ulaganja pravnih lijekova protiv odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga. Iz sadržaja presude stječe se dojam da Sud Europske unije, kada je riječ o predaji tražene osobe, ne favorizira drugostupanjski postupak, posebno zbog kratkih rokova u kojima se ta predaja mora izvršiti.²⁹

---

²⁴ Presuda Suda (drugo vijeće) od 30. svibnja 2013., *Jeremy F. protiv Premier minister*, C-168/13 PPU, ECLI:EU:C:2013:358.

²⁵ Cour d'appel de Bordeaux.

²⁶ Cour de cassation.

²⁷ Conseil constitutionnel.

²⁸ Povelja Europske unije o temeljnim pravima, Službeni list Europske unije, br. C 202/2016, str. 389.

²⁹ Valja navesti da francuski sustav kaznenog postupka koji je sada na snazi predviđa pravno sredstvo protiv odluke kojom se odobrava predaja tražene osobe. Vidjeti *Le Garde des Sceaux, Ministre de la Justice, Circulaire n. CRIM-04-2/CAB-11.03.2004*, dostupno na: http://www.textes.justice.gouv.fr/art_pix/circulaire11032004.pdf.

Kada je riječ o hrvatskom sustavu predaje, u skladu sa Zakonom o pravosuđnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije rješenje suda kojim se odobrava ili odbija predaja tražene osobe može se pobijati žalbom. Nju može podnijeti tražena osoba, njezin branitelj ili državni odvjetnik.³⁰

Iako je navedenim zakonom pravo žalbe dano svim sudionicima u postupku, mogućnost pobijanja rješenja o odbijanju predaje ipak nije neograničena. Naime, o odluci kojom se odbija predaja tražene osobe mora se obavijestiti tijelo koje je izdalo europski uhidbeni nalog, ali to ga tijelo nema pravo pobijati.³¹ A upravo je to ono što traži Županijski sud u Zagrebu u konkretnom slučaju; preispitati odluku mađarskog suda o odbijanju predaje tražene osobe.

Iako Sud Europske unije to izrijekom nije naveo, iz sadržaja presude *AY* razvidno je da je takva mogućnost dopuštena. Mogućnost preispitivanja odluke suda izvršenja kroz postupak povodom zahtjeva za prethodnu odluku ovisna je o okolnostima konkretnog slučaja i materijalizira se kroz pitanje je li zahtjev za prethodnu odluku suda koji je izdao nalog dopušten. Može li u tom smislu izdavanje više europskih uhidbenih naloga u okviru istog kaznenog postupka predstavljati valjanu strategiju kako bi se ishodila provjera zakonitosti odluke suda izvršenja naloga? U nastavku se izlaže analiza tih pitanja.

1. Općenito o nadležnosti Suda Europske unije i dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku

Prije nego što se analiziraju razlozi vezani uz nadležnost Suda Europske unije, koji su izneseni u konkretnom predmetu, valja se osvrnuti na opća pravila koja uređuju pitanje nadležnosti Suda, kao i pitanje nedopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku.

Pravni okvir prethodnog postupka sadržan je u članku 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U skladu s navedenim člankom Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču: (a) tumačenja Ugovorâ i (b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijelâ, uređâ ili agencija Unije. U skladu sa stavkom 2. istog članka, ako se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može – ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu – zatražiti od Suda da o tome odluči. U skladu sa stavkom 2. tog članka, ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka

---

³⁰ Članak 28. stavak 3. i članak 29. stavak 6. Zakona o pravosuđnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

³¹ Članak 29. stavak 7. Zakona o pravosuđnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.³²

Pitanje nenadležnosti, odnosno nedopuštenosti, uređeno je u članku 53. stavku 2. Poslovnika Suda Europske unije,³³ naslovljenom „Načini postupanja s predmetima”. Prema navedenoj odredbi, kad je Sud očito nenadležan za odlučivanje u nekom predmetu ili kad su zahtjev ili pravno sredstvo očito nedopušteni, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, u svakom trenutku odlučiti obrazloženim rješenjem, bez poduzimanja daljnjih koraka u postupku.

Međutim u navedenom članku, kao ni drugdje u Poslovniku, nisu propisani razlozi nenadležnosti, odnosno nedopuštenosti. Te je razloge Sud Europske unije razvio u svojoj sudskoj praksi i mogu se grupirati na sljedeći način: 1.) ne postoji poveznica s pravom Europske unije,³⁴ 2.) traži se tumačenje akta u postupku koji prethodi pristupanju države članice Europskoj uniji,³⁵ 3.) zahtjev je nepravilno i nepotpuno sastavljen,³⁶ 4.) subjekt koji je uputio zahtjev ne ulazi u pojam nacionalnog suda u smislu članka 267. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije³⁷ i 5.) odgovor nije potreban za donošenje odluke u glavnom postupku, ne postoji spor među strankama u glavnom postupku³⁸ ili je sam postupak postao bespredmetan,³⁹ postavljeno je pitanje hipotetsko,⁴⁰

---

³² U člancima 23. i 23.a Statuta Europske unije dana su određena pojašnjenja o nekim postupovnim pitanjima, osobito o mogućnosti države članice i drugih stranaka u postupku da podnesu svoja očitovanja. Vidjeti Protokol (br. 3) o Statutu Suda Europske unije u prilogu Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.

³³ Poslovnik Suda Europske unije (Službeni list Europske unije, br. L 265/2012, str. 1) (posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 11., str. 3).

³⁴ Vidjeti primjerice presudu Suda (veliko vijeće) od 11. prosinca 2007., *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato protiv Ente tabacchi italiani - ETI SpA i dr. i Philip Morris Products SA i drugi protiv Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato i dr.*, C-280/06, ECLI:EU:C:2007:775, točku 28.; presudu Suda (drugo vijeće) od 27. ožujka 2014., *Emiliano Torralbo Marcos protiv Korota SA i Fondo de Garantía Salarial*, C-265/13, ECLI:EU:C:2014:187, točku 28.

³⁵ Vidjeti primjerice rješenje Suda (sedmo vijeće) od 5. studenoga 2014., *VG Vodoopskrba d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju protiv Đure Vladike*, C-254/14, ECLI:EU:C:2014:2354, točku 10.

³⁶ Vidjeti primjerice rješenje Suda (peto vijeće) od 23. svibnja 2011., *André Rossius (C-267/10) i Marc Collard (C-268/10) protiv Belgijske Države - Service public fédéral Finances*, Spojeni predmeti C-267/10 i C-268/10, ECLI:EU:C:2011:332, točku 22.

³⁷ Vidjeti primjerice presudu Suda (deveto vijeće) od 18. rujna 2014., *Bundesdruckerei GmbH protiv Stadt Dortmund*, C-549/13, ECLI:EU:C:2014:2235.

³⁸ Vidjeti primjerice presudu Suda (deseto vijeće) od 6. studenoga 2014., *Cartiera dell'Ad-da SpA protiv CEM Ambiente SpA*, C-42/13, ECLI:EU:C:2014:2345.

³⁹ Vidjeti primjerice rješenje Suda (sedmo vijeće) od 30. travnja 2014., *Intelcom Service Ltd protiv Vincenza Marija Marvullija*, C-600/13, ECLI:EU:C:2014:609.

⁴⁰ Vidjeti primjerice rješenje Suda (šesto vijeće) od 7. listopada 2013., *Società cooperativa Madonna dei miracoli protiv Regione Abruzzo i Ministero delle Politiche Agricole e Forestali*, C-82/13, ECLI:EU:C:2013:655.

traži se savjetodavno mišljenje o općem pitanju koje nije predmet spora ili se odredba čije se tumačenje traži ne može primijeniti u glavnom postupku.⁴¹

Tomu valja dodati da se prilikom odlučivanja o nadležnosti Suda Europske unije, odnosno o dopuštenosti zahtjeva, primjenjuje pretpostavka relevantnosti zahtjeva. Stoga, Sud će se oglasiti nenadležnim ili će zahtjev odbaciti kao nedopušten samo ako je *očito* da su za to ispunjeni uvjeti.⁴² U skladu sa sudskom praksom, isključivo je na nacionalnom sudu pred kojim se postupak vodi i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Čim se postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku.⁴³

Iz gornjih navoda proizlazi da Sud Europske unije odluku o svojoj nenadležnosti, odnosno nedopuštenosti zahtjeva, donosi u iznimnim slučajevima.

2. Argumentacija nezavisnog odvjetnika o nenadležnosti Suda Europske unije

Iz mišljenja nezavisnog odvjetnika M. Szpunara proizlazi da se Sud Europske unije trebao oglasiti nenadležnim za davanje odgovora na prvo, drugo, treće i četvrto prethodno pitanje pozivom na petu grupu razloga za nenadležnost, odnosno na to da odgovor hrvatskom sudu nije potreban za donošenje odluke. On u tom pogledu smatra da je kontekst postavljenih pitanja „neobičan” s obzirom na to da se ona odnose na izvršenje europskog uhidbenog naloga za koje nije nadležan hrvatski sud, već mađarsko tijelo izvršenja.⁴⁴

Obično je situacija suprotna. Naime zahtjeve koji se odnose na pitanja izvršenja europskog uhidbenog naloga upućuju sudovi izvršenja tražeći pojašnjenja o pojedinim razlozima za njegovo neizvršenje. Svojim zahtjevima sudovi izvršenja pitaju smiju li izvršiti europski uhidbeni nalog.

---

⁴¹ Vidjeti primjerice presudu Suda (deseto vijeće) od 20. ožujka 2014., *Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona protiv Generalidad de Cataluña*, C-139/12, ECLI:EU:C:2014:174.

⁴² Vidjeti primjerice presudu Suda (četvrto vijeće) od 7. srpnja 2011., *Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești protiv Ștefan Agafiței i dr.*, C-310/10, ECLI:EU:C:2011:467, točku 28.; presudu Suda od 27. listopada 1993., *Dr. Pamela Mary Enderby protiv Frenchay Health Authority i Secretary of State for Health*, C-127/92, ECLI:EU:C:1993:859, točku 12. te presudu Suda (veliko vijeće) od 17. srpnja 2008., *S. Coleman protiv Attridge Law i Steve Law*, C-303/06, ECLI:EU:C:2008:415, točku 31.

⁴³ Vidjeti primjerice presudu Suda (prvo vijeće) od 26. siječnja 2017., *Banco Primus SA protiv Jesús G. Gutiérrez García*, C-421/14, EU:C:2017:60, točku 29.; presudu Suda (drugo vijeće) od 20. rujna 2017., *Ruxandra Paula Andriciuc i dr. protiv Banca Românească SA*, C-186/16, EU:C:2017:703, točku 19.; presudu Suda (drugo vijeće) od 20. prosinca 2017., *Schweppes SA protiv Red Paralela SL i Red Paralela BCN SL*, EU:C:2017:990, točku 23.

⁴⁴ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točke 19. i 20.

Iz sadržaja mišljenja razvidno je da su mađarskim tijelima upućena dva europska uhidbena naloga, od kojih je jedan uputio USKOK, a drugi izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu, u različitim fazama postupka. Sud u Budimpešti odbio je izvršiti prvi nalog, no ne i drugi. U odnosu na taj drugi nalog proizlazi da taj sud smatra da nije potrebno da o njemu uopće odluči.

Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu obrazložilo je svoj zahtjev navodeći da mu je odgovor Suda Europske unije o (ne)ispravnosti postupanja mađarskog suda potreban kako bi odlučio održati na snazi drugi europski uhidbeni nalog ili ga povući. Drugim riječima, ako bi se u postupku utvrdilo da mađarski sud ima razloga za neizvršenje europskog uhidbenog naloga, onda bi izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu taj drugi nalog povuklo.⁴⁵

Međutim nezavisni odvjetnik smatra da ta argumentacija hrvatskog suda nije uvjerljiva.⁴⁶ Točno je da prva četiri pitanja ne ulaze ni u jednu kategoriju slučajeva u kojima je Sud Europske unije odbio odgovoriti na pitanja. Međutim do sada on nije bio suočen sa situacijom u kojoj sud koji je izdao europski uhidbeni nalog traži pojašnjenja u vezi s pravima i obvezama tijela koja ga izvršavaju.⁴⁷ Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika, odluka tijela koje je izdalo europski uhidbeni nalog mora biti nezavisna o pitanju mogućih razloga za neizvršenje. On smatra da to što bi Sud Europske unije eventualno zaključio da se mađarske vlasti mogu pozvati na članak 3. stavak 2. ili članak 4. stavak 3. Okvirne odluke kako ne bi izvršile europski uhidbeni nalog ne bi moglo „pravno utjecati” na pitanje hoće li izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu održati na snazi taj uhidbeni nalog.⁴⁸

Nezavisni odvjetnik dalje nastavlja da se u konkretnom slučaju traži тумачenje odredaba mađarskog prava u odnosu na odredbe Okvirne odluke. Dodaje da su za donošenje odluke o tome jesu li ispunjene pretpostavke iz Okvirne odluke za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga nadležna mađarska tijela, a da hrvatski sud ne može ispuniti tu zadaću i tako preuzeti ulogu mađarskih tijela.⁴⁹ Iako smatra da odgovor na prva četiri pitanja ne bi bio „samo savjetodavan, bez ikakvih obvezujućih učinaka”, ipak zaključuje da bi za izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu bio „nedvojbeno zanimljiv, ali bez mogućnosti da ga hrvatska tijela u konkretnom predmetu o kojem je riječ primijene u praksi”. On smatra da odluka može biti relevantna samo mađarskim tijelima, koja nisu podnijela zahtjev za prethodnu odluku.⁵⁰

---

⁴⁵ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 23.

⁴⁶ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 26.

⁴⁷ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 28.

⁴⁸ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 29.

⁴⁹ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 30.

⁵⁰ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 31.

Na kraju svoje argumentacije nezavisni odvjetnik podsjeća da se cjelokupni sustav europskog uhidbenog naloga temelji na uzajamnom povjerenju i priznavanju između država članica koje izdaju europski uhidbeni nalog i država članica izvršenja. On smatra da država članica koja je izdala europski uhidbeni nalog nije u prilici tumačiti pravo države članice izvršenja te da se, kada počinje primjenjivati i tumačiti to pravo i pokuša utvrditi je li tijelo izvršenja pravilno primijenilo pravo, „opasno približava povredi tog uzajamnog povjerenja”. U mehanizmu prethodnog postupka nacionalni sudovi pružaju činjenice i opis nacionalnog prava kako bi Sudu Europske unije omogućili korisno i svrhovito tumačenje prava Unije. Međutim nezavisni odvjetnik smatra da je to zajamčeno samo kada sud koji je uputio zahtjev može primijeniti tumačenje Suda Europske unije u predmetu koji se pred njim vodi. Konačno, s obzirom na to da hrvatski sud ne može primjenjivati mađarsko kazneno pravo, smatra da odgovor Suda Europske unije ne bi bio svrhovit.⁵¹

Zaključuje da Sud Europske unije nije nadležan za davanje odgovora na četiri od pet postavljenih pitanja s obzirom na to da se ona odnose na tumačenje Okvirne odluke u okviru područja koja ulaze u nadležnost tijela države članice izvršenja.⁵² Međutim kad je riječ o petom pitanju, zaključuje da je ono dopušteno jer je odgovor i sudu koji je uputio zahtjev potreban kako bi znao je li pravno osnovano očekivati odgovor pravosudnog tijela izvršenja i kako bi mogao zaključiti bi li trebao povući drugi europski uhidbeni nalog. Usto zaključuje da hrvatski sud koji je uputio zahtjev jedino petim pitanjem ne zahtijeva nikakvo tumačenje mađarskog prava.⁵³

Ovakav zaključak čini se pomalo selektivnim. Doista, mišljenje bi se čak i moglo prihvatiti kada bi se njegovi razlozi odnosili na svih pet postavljenih pitanja. Međutim nezavisni je odvjetnik u pogledu petog pitanja smatrao da je samo ono korisno za odluku suda koji je uputio zahtjev hoće li održati na snazi europski uhidbeni nalog, s čime se Sud ipak nije složio.

3. Argumentacija Suda Europske unije o svojoj nadležnosti

Sud Europske unije nije prihvatio mišljenje nezavisnog odvjetnika. Pozivajući se na svoju raniju sudsku praksu,⁵⁴ podsjetio je da je samo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji treba preuzeti odgovornost za sudsku odluku koju će donijeti da ocijeni 1.) je li mu za donošenje odluke potrebna

---

⁵¹ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 32.

⁵² Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 33.

⁵³ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 34.

⁵⁴ Presuda Suda (peto vijeće) od 12. listopada 2017., Kazneni postupak protiv Francka Sleutjesa, C-278/16, ECLI: EC:C:2017:757.

prethodna odluka i 2.) je li pitanje koje postavlja Sudu Europske unije relevantno. Ako se pitanje odnosi na tumačenje prava Unije, Sud Europske unije načelno je dužan donijeti odluku.⁵⁵

Nacionalni sud iznosi pravni i činjenični okvir pod vlastitom odgovornošću i Sud Europske unije nije dužan provjeravati njegovu točnost s obzirom na to da postavljena pitanja uživaju pretpostavku relevantnosti. Navedeno pravilo ne vrijedi jedino ako je očito da zatraženo pitanje nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora, ako je pitanje hipotetsko ili ako činjenični i pravni elementi nisu dovoljni da bi Sud Europske unije mogao dati koristan odgovor na postavljena pitanja.⁵⁶

Analizirajući konkretni slučaj, Sud Europske unije nije našao da se na nje ga očito odnosi jedna od gore navedenih iznimaka. Za razliku od nezavisnog odvjetnika, koji je bio sklon proširiti razloge za nenadležnost, Sud Europske unije pozvao se na svoju ustaljenu sudsku praksu i na načelo relevantnosti koje iz nje proizlazi. Sud Europske unije našao je prihvatljivom argumentaciju Županijskog suda u Zagrebu te je na temelju njegova obrazloženja – da mu odluka o prethodnom pitanju treba kako bi mogao odlučiti hoće li održati na snazi drugi europski uhidbeni nalog – zaključio da se ne može reći da postavljena pitanja nemaju nikakve veze s činjeničnim stanjem ni predmetom postupka niti da su hipotetska.⁵⁷

Činjenica da se pitanja odnose na obveze pravosudnog tijela koje mora izvršiti europski uhidbeni nalog, a ne na obveze tijela koje je izdalo taj nalog, ne može dovesti u pitanje dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku. Pozivajući se na svoju raniju praksu,⁵⁸ Sud Europske unije ponovio je da je, u postupku u kojem može doći do uhićenja i zadiranja u temeljna prava tražene osobe, u prvom redu pravosudno tijelo države članice koje je izdalo europski uhidbeni nalog odgovorno za ostvarenje jamstva temeljnih prava. Kako bi se zajamčila temeljna prava, važno je da postoji mogućnost da se pravosudno tijelo izdavanja europskog uhidbenog naloga obrati Sudu Europske unije s prethodnim pitanjem.⁵⁹

Naposljetku, Sud Europske unije zaključio je da odluka o održavanju ili neodržavanju na snazi izdanog europskog uhidbenog naloga ovisi o tome je li pravosudno tijelo izvršenja dužno donijeti odluku o tome hoće li ga izvršiti. Stoga su prema stajalištu Suda sva postavljena pitanja dopuštena.⁶⁰

---

⁵⁵ Presuda *AY*, točka 24.

⁵⁶ Presuda *AY*, točka 25.

⁵⁷ Presuda *AY*, točka 27.

⁵⁸ Presuda Suda (veliko vijeće) od 23. siječnja 2018., Dawid Piotrowski, C-367/16, EC-LI:EU:C:2018:27, točka 50.

⁵⁹ Presuda *AY*, točke 28. i 29.

⁶⁰ Presuda *AY*, točka 30.

Iz presude *AY* proizlazi da je Sud Europske unije iskoristio izneseni mu činjenični okvir, to jest da su u glavnom predmetu izdana dva europska uhidbena naloga i da o jednome od njih nacionalni sud u državi članici izvršenja nije donio nikakvu odluku kako bi preispitao odluku o odbijanju izvršenja prvog od navedenih dvaju naloga.

Sud Europske unije svojom je odlukom pokazao da se, za razliku od nezavisnog odvjetnika, želi očitovati o svim aspektima postupanja suda države članice izvršenja uhidbenog naloga, a ne samo o pitanju dužnosti odlučivanja o uhidbenom nalogu. Stajalište suda u pogledu svoje nadležnosti važno je i za buduće zahtjeve za prethodnu odluku. Naime Sud Europske unije dao je jasno do znanja da se zahtjevima za prethodnu odluku može preispitati zakonitost postupanja tijela države članice izvršenja uhidbenog naloga. Očekuje se da će to uvelike doprinijeti razvoju sudske prakse u području Okvirne odluke, ali i, posredno, općenito odredaba prava Unije vezanih uz pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima.

4. Izdavanje više europskih uhidbenih naloga u istom postupku

Kao što je to ranije navedeno, u glavnom postupku izdana su dva europska uhidbena naloga protiv iste osobe. Prvi nalog izdao je USKOK u fazi istrage, dok je drugi izdalo izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu nakon potvrđivanja optužnice. Drugi uhidbeni nalog temelji se na izmijenjenim okolnostima u državi koja ga je izdala. Sud u Budimpešti odbio je izvršiti prvi europski uhidbeni nalog te proizlazi da nije namjeravao odlučiti o drugom, koji je također smatrao neosnovanim.

Pitanje koje se postavlja jest sljedeće: mora li pravosudno tijelo izvršenja donijeti odluku i o drugom europskom uhidbenom nalogu hrvatskog suda? U odnosu na to pitanje i nezavisni odvjetnik i Sud Europske unije smatraju da mora.

Naime sadržaj je Okvirne odluke jasan. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni akt,⁶¹ on se obrađuje i izvršava kao žurni predmet⁶² te se svako odbijanje izvršenja uhidbenog naloga mora obrazložiti⁶³. Osim toga razlozi za neizvršenje europskog uhidbenog naloga taksativno su nabrojani.⁶⁴ Među tim razlozima nije navedeno postojanje ranijeg europskog uhidbenog naloga.

Slijedi zaključak da je u okolnostima konkretnog slučaja mađarsko pravosudno tijelo bilo dužno donijeti odluku o drugom europskom uhidbenom

---

⁶¹ Članak 1. stavak 2. Okvirne odluke.

⁶² Članak 17. stavak 1. Okvirne odluke.

⁶³ Članak 17. stavak 6. Okvirne odluke.

⁶⁴ Članak 3. Okvirne odluke.

nalogu te da nedonošenje odluke predstavlja povredu obveze koja proizlazi iz Okvirne odluke.⁶⁵

5. Strategija kako potaknuti preispitivanje odluke tijela izvršenja europskog uhidbenog naloga

Okvirnom odlukom propisano je da odluka kojom se odbija izvršenje europskog uhidbenog naloga mora biti obrazložena.⁶⁶ To je obrazloženje potrebno sudu izdavanja naloga kako bi shvatio razloge za odbijanje predaje tražene osobe. Međutim razlozi odbijanja nisu mu pretjerano korisni ako ih ne može kritički preispitati.

Presuda *AY* upućuje na to da je Sud Europske unije voljan preispitati te razloge pod uvjetom da činjenična podloga konkretnog predmeta to dopušta. Kao što je to izloženo gore u tekstu, u okviru istog kaznenog postupka može se izdati više uhidbenih naloga. Međutim može li sud izdavanja europskog uhidbenog naloga tu radnju namjerno ponoviti više puta?

Presudu *AY* moglo bi se protumačiti tako da može. Razlog za to mogu biti izmijenjene okolnosti, što je u konkretnom slučaju predstavljalo potvrđivanje optužnice, iako iz sadržaja presude proizlazi da one za to nisu nužna pretpostavka. Naime potvrđivanje optužnice predstavlja daljnji stadij kaznenog postupka te se može tvrditi da je status optuženika sada drukčiji.

Pitanje koje se u tom kontekstu postavlja jest sljedeće: je li sama teoretska mogućnost ponovnog izdavanja europskog uhidbenog naloga dovoljna za preispitivanje odluke tijela države članice izvršenja kojom je izvršenje takva naloga odbijeno? Ako se sagleda sadržaj presude, posebno dio koji se odnosi na to da je nacionalni sud izdavanja naloga odgovoran za relevantnost pitanja koje postavlja, da je on prvenstveno odgovoran za zaštitu temeljnih prava tražene osobe i da je cilj Okvirne odluke osiguranje efikasnosti kaznenog postupka u državi članici izdavanja naloga, proizlazi da bi samo spominjanje mogućeg ponavljanja izdavanja europskog uhidbenog naloga trebalo biti dovoljno da Sud Europske unije preispita odluku o odbijanju izvršenja takva naloga.

Kad se ima u vidu dobiveni odgovor, može se zaključiti da višestruko izdavanje europskog uhidbenog naloga može biti dobra strategija za preispitivanje valjanosti postupanja suda izvršenja tog naloga. Sud Europske unije iskoristio je činjenični okvir konkretnog predmeta i pokazao da je sklon ne samo preispitati zakonitost odluke suda izvršenja europskog uhidbenog naloga nego i to da neće tolerirati postupanje suda izvršenja koje bi bilo protivno Okvirnoj odluci i pravu Unije.

---

⁶⁵ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točke 38. i 39.

⁶⁶ Članak 17. stavak 6. Okvirne odluke.

IV. ODLUKA O OBUSTAVI ISTRAGE KAO RAZLOG ZA NEIZVRŠENJE EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA

1. Načelo *ne bis in idem* u praksi Suda Europske unije

Sud Europske unije razvio je načelo *ne bis in idem* najprije kao opće načelo prava Unije⁶⁷ te potom u kontekstu propisa koji su ga konkretizirali. Njegova dosadašnja praksa pokazuje da načelo *ne bis in idem*, sadržano u članku 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,⁶⁸ članku 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma⁶⁹ i Okvirnoj odluci Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, valja shvatiti kao autonomni pojam prava Europske unije. Naime iako je Sud svoje odluke o primjeni navedenog načela donosio u različitim kontekstima, iz njegove sudske prakse razvidno je da tumačenje tog načela dano u kontekstu Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma vrijedi i za Okvirnu odluku.⁷⁰

Praksa Suda Europske unije koja se odnosi na načelo *ne bis in idem* može se grupirati na sljedeći način: ona koja se odnosi na primjenu tog načela *rationae temporis*⁷¹ i ona koja se odnosi na materijalno područje primjene tog načela. Potonja praksa može se dalje grupirati na onu koja se odnosi na pitanje

---

⁶⁷ To je načelo priznato u različitim izvorima o zaštiti temeljnih ljudskih prava. Spominje se u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10), Povelji Europske unije o temeljnim pravima i Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama (Službeni list Europske unije, br. L 239/1985, str. 19) (posebno izdanje na hrvatskom jeziku poglavlje 19., svezak 9., str. 12). Usto dio je svih nacionalnih pravnih poredaka država članica.

⁶⁸ Članak 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, naslovljen „Pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen za isto kazneno djelo“, glasi: „Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u Uniji u skladu sa zakonom.“

⁶⁹ Članak 54. te konvencije glasi: „Protiv osobe protiv koje je sudski postupak pravomoćno okončan u jednoj ugovornoj stranci ne može se voditi postupak u drugoj ugovornoj stranci za ista djela pod uvjetom da je, ako je izrečena kazna i izvršena, trenutačno u postupku izvršenja ili se više, prema zakonima ugovorne stranke koja ju je izrekla, ne može izvršiti.“

⁷⁰ Sud Europske unije u presudi *Mantello* (ECLI:EU:C:2010:683) naglasio je da se mora prihvatiti da tumačenje načela *ne bis in idem* u kontekstu Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma jednako vrijedi i za Okvirnu odluku o europskom uhidbenom nalogu.

⁷¹ U odnosu na vremensku primjenu načela donesena je samo jedna presuda, i to presuda Suda (drugo vijeće) od 9. ožujka 2006., *Kazneni postupak protiv Leopolda Henrija Van Esbroeckea*, C-436/04, ECLI:EU:C:2006:165. U skladu s tom presudom za primjenu tog načela, sadržanog u Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma, ključno je je li ta konvencija bila na snazi u državi članici kada je pokrenut drugi postupak protiv iste osobe za ista djela.

postojanja identiteta osobe,⁷² na pitanje postojanja pravomoćne odluke (*bis*),⁷³ na pitanje vođenja postupka zbog istih činjenica (*idem*),⁷⁴ na pitanje je li odluka izvršena⁷⁵ i na pitanje je li ranije provedeni postupak kaznenopravne naravi.⁷⁶

U nastavku izložit će se sudska praksa koja je potrebna za razumijevanje razloga donošenja presude *AY*, a odnosi se na pitanje jesu li ispunjeni zahtjevi za primjenu načela *ne bis in idem* koji se tiču identiteta osobe i postojanja pravomoćne odluke (*bis*). Ta su dva zahtjeva sadržajno neraskidivo povezana. Navedena sudska praksa analizirat će se tako da se imaju u vidu uvjeti predviđeni Okvirnom odlukom za obligatorno i fakultativno neizvršenje europskog uhidbenog naloga.

2. Obligatorno neizvršenje europskog uhidbenog naloga

Pravilo *ne bis in idem* kao razlog za obvezno neizvršenje europskog uhidbenog naloga sadržano je u članku 3. točki 2. Okvirne odluke. U skladu s navedenom odredbom pravosudno tijelo izvršenja mora odbiti izvršiti europski uhidbeni nalog ako je obaviješteno da je u odnosu na traženu osobu donesena pravomoćna presuda u nekoj državi članici u pogledu istih činjenica, pod uvjetom da je, u slučaju izricanja kazne, ona izdržana ili se trenutačno izdržava ili više ne može biti izvršena u skladu s pravom države članice u kojoj je izrečena.

Prvi element načela *ne bis in idem* koji mora biti ispunjen jest postojanje „pravomoćne presude“ donesene u odnosu na traženu osobu.

---

⁷² Presuda *Orsi i Baldetti*.

⁷³ Presuda Suda od 11. veljače 2003., Kazneni postupci protiv Hüseyin Gözütok (C-187/01) i Klaus Brügge (C-385/01), spojeni predmeti C-187/01 i C-385/01, ECLI:EU:C:2003:87; presuda Suda (peto vijeće) od 10. ožujka 2005., Kazneni postupak protiv Filomeno Mario Miraglia, C-469/03, ECLI:EU:C:2005:156; presuda Suda (prvo vijeće) od 28. rujna 2006., Jean Leon Van Straaten protiv Staat der Nederlanden i Republik Italië, C-150/05, ECLI:EU:C:2006:614; presuda Suda (prvo vijeće) od 28. rujna 2006., Kazneni postupak protiv Giuseppe Francesco Gasparini i dr., C-467/04, ECLI:EU:C:2006:610; presuda Suda (šesto vijeće) od 22. prosinca 2008., Kazneni postupak protiv Vladimír Turanský, C-491/07, ECLI:EU:C:2008:768; presuda *Mantello*; presuda Suda (četvrto vijeće) od 5. lipnja 2014., M., C-398/12, ECLI:EU:C:2014:1057; presuda Suda (veliko vijeće) od 29. lipnja 2016., Kazneni postupak protiv Piotra Kossowskog, C-486/14, ECLI:EU:C:2016:483.

⁷⁴ Presuda *Van Esbroeck*; presuda *Van Straaten*; presuda *Gasparini*; presuda Suda (drugo vijeće) od 18. srpnja 2007., Kazneni postupak protiv Jürgen Kretzinger, C-288/05, ECLI:EU:C:2007:441; presuda Suda (drugo vijeće) od 18. srpnja 2007., Kazneni postupak protiv Norma Kraaijenbrink, C-367/05, ECLI:EU:C:2007:444.

⁷⁵ Presuda *Kretzinger*; presuda Suda (drugo vijeće) od 11. prosinca 2008., Klaus Bourquin, C-297/07, ECLI:EU:C:2008:708; presuda *Spasic*.

⁷⁶ Presuda Suda (veliko vijeće) od 26. veljača 2013., Åklagaren protiv Hans Åkerberg Fransson, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105.

Pojam „presude“ valja shvatiti široko. To nije samo osuđujuća ili oslobađajuća odluka koju donosi sud nakon provedenog kaznenog postupka. U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije ta se odredba primjenjuje i na akte tijela koje sudjeluje u provedbi kaznenog postupka kojima se pravomoćno obustavlja kazneni postupak, iako u donošenju takvih odluka nije sudjelovao sud te nemaju oblik presude. To može biti izvansudska nagodba sklopljena između optuženika i državnog odvjetnika⁷⁷ ili odluka o obustavi postupka kada nije bilo uvjeta za potvrđivanje optužnice zbog nedostatka dokaza.⁷⁸ Kada je riječ o odlukama suda, to može biti odluka kojom se optuženik oslobađa od optužbe zbog pomanjkanja dokaza⁷⁹ ili odluka kojom se optužba odbija zbog nastupa zastare.⁸⁰

S druge strane Sud Europske unije nije prihvatio argumentaciju o postojanju „pravomoćne presude“ u predmetu u kojem je sud donio odluku o obustavi postupka, a da pritom nije utvrđivao nezakonitost djela koje se optuženiku stavljalo na teret,⁸¹ zatim u kojemu je policija, nakon utvrđenja nastupa zastare i ocjene dokaza, donijela odluku o odgodi kaznenog progona,⁸² kao i u predmetu u kojemu je državni odvjetnik donio odluku o obustavi kaznenog progona, a da pritom nije proveo valjanu istragu.⁸³

Dakle primjena članka 3. točke 2. Okvirne odluke pretpostavlja postojanje kaznenog postupka u širem smislu, dakle i onaj koji uključuje istragu, koji se vodio prije donošenja odluke kojom se taj postupak dovršava. Iz sudske prakse Suda Europske unije proizlazi da nije odlučujuće koje je tijelo donijelo odluku. Ono što jest od značaja jest kvaliteta postupka koji je prethodio odluci.

Daljnji je uvjet postojanje identiteta osobe, odnosno taj da se raniji postupak vodio upravo protiv tražene osobe.

U tom pogledu valja navesti presudu *Gasparini*,⁸⁴ koja je donesena u kontekstu primjene članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma. U tom postupku okrivljeniku se stavljalo na teret da je uvezao maslinovo ulje iz Tunisa i Turske u Portugal te da ga je prodao u Španjolskoj koristeći kriptovane isprave kako bi stvorio dojam da roba izvorno potječe iz Švicarske. Protiv njega se vodio kazneni postupak u Portugalu, koji je okončan zbog nastupa zastare. Istovremeno protiv iste osobe kazneni postupak pokrenut je u Španjolskoj.

---

⁷⁷ Presuda *Gözütok i Brügge*.

⁷⁸ Presuda *M*.

⁷⁹ Presuda *Van Straaten*.

⁸⁰ Presuda *Gasparini*.

⁸¹ Presuda *Miraglia*.

⁸² Presuda *Turanský*.

⁸³ Presuda *Kossowski*.

⁸⁴ Presuda *Gasparini*,

U tom se predmetu postavilo, među ostalim, pitanje može li se na načelo *ne bis in idem* pozvati osoba u odnosu na koju nije donesena oslobađajuća presuda. U presudi *Gasparini* Sud Europske unije naveo je da to načelo ne obuhvaća samo pravomoćne presude već i odluku kojom se utvrđuje nastupanje zastare. Iako pitanje zastare nije harmonizirano na razini Unije, Sud Europske unije pošao je od cilja članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma, a to je sloboda kretanja osoba,⁸⁵ te je naveo da primjena prava Unije nije uvjetovana harmonizacijom kaznenopravnih propisa.⁸⁶ Naime načelo međusobnog povjerenja zahtijeva da države članice priznaju kaznenopravne sustave drugih država članica, neovisno o tome što bi ishod kaznenog postupka bio drukčiji da je proveden u drugoj državi članici.⁸⁷

U toj je presudi Sud Europske unije istaknuo da međusobno povjerenje pretpostavlja prihvaćanje stranih odluka, neovisno o razlikama između sustava kaznenog postupka u različitim državama, koje mogu dovesti do bitno drukčijih ishoda. Ono što je bitno jest postojanje identiteta osobe. Naime na načelo *ne bis in idem* može se pozvati samo osoba u odnosu na koju je kazneni postupak u državi članici pravomoćno okončan.⁸⁸

Pitanje identiteta osobe Sud Europske unije objasnio je u presudi *Orsi i Baldetti*, koja je donesena u predmetu koji se nije odnosio na izvršenje europskog uhidbenog naloga, već na primjenu načela *ne bis in idem* u kontekstu dvostrukog kažnjavanja. U tom predmetu optuženici su bili vlasnici trgovačkih društava posredstvom kojih su počinjena kaznena djela utaje poreza na dodanu vrijednost. O istim iznosima poreza raspravljalo se u upravnom postupku pred poreznim tijelima koja su tim trgovačkim društvima izrekla kaznu. Postavilo se pitanje je li nacionalni propis koji predviđa vođenje dvostrukog postupka u odnosu na iste činjenice u skladu s člankom 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Sud Europske unije odgovorio je potvrdno. Pozivajući se na navedeni članak 50., koji zabranjuje ponovno suđenje u kaznenom postupku istoj osobi ili ponovno kažnjavanje u kaznenom postupku iste osobe za isto kazneno djelo, Sud Europske unije utvrdio je da u konkretnom slučaju nije ispunjen uvjet postojanja identiteta osoba, jer se postupak koji je vođen pred poreznim tijelima vodio protiv trgovačkih društava.⁸⁹

U presudi *AY* Sud Europske unije pojasnio je da se načelo *ne bis in idem* primjenjuje samo na osobe u odnosu na koje je donesena pravomoćna odluka

---

⁸⁵ Presuda *Gasparini*, točke 23. i 24.

⁸⁶ Presuda *Gasparini*, točka 29. O tom pitanju vidjeti također presudu *Gözütok i Brügge*, točke 32. i 33.

⁸⁷ Presuda *Gasparini*, točka 30.

⁸⁸ Presuda *Gasparini*, točke 35. i 37.

⁸⁹ Presuda *Orsi i Baldetti*, točke 17. i 18.

u državi članici. Dakle istrage *in rem*, koje se vode protiv nepoznatog počinitelja, nisu obuhvaćene navedenom odredbom. Sud Europske unije jasno je naveo da se načelo *ne bis in idem* ne primjenjuje na odluku donesenu nakon provedene istrage koja se vodila protiv nepoznatog počinitelja, u kojemu tražena osoba nije imala status osumnjičenika ili okrivljenika, već je samo ispitana u svojstvu svjedoka.⁹⁰

Dakle kako bi se moglo primijeniti načelo *ne bis in idem* kao razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga, potrebno je postojanje identiteta osobe. Osoba mora imati određeni položaj u kaznenom postupku, i to takav da se može zaključiti da se kazneni postupak vodio protiv te osobe. Budući da u konkretnom slučaju proizlazi da je bila riječ o istražnom postupku koji se u Mađarskoj vodio protiv nepoznatog počinitelja, u kojem je AY ispitana samo u svojstvu svjedoka, jasno je da nije bio ispunjen uvjet koji se odnosi na istu osobu, a koji je konstitutivni element primjene načela *ne bis in idem*.

U presudi AY, pozivajući se na svoju raniju sudsku praksu,⁹¹ Sud Europske unije podsjetio je na cilj te odredbe, a on je da se izbjegne da se osoba ponovno goni ili da joj se sudi u kaznenom postupku za isto djelo. Njome se odražava načelo *ne bis in idem*, koje je priznato kao opće načelo prava Unije, sada zajamčeno člankom 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Daljnji element načela *ne bis in idem* koji mora biti ispunjen jest to da odluka na koju se tražena osoba poziva mora biti pravomoćna. U tom pogledu valja navesti da je Sud Europske unije uspostavio pravilo prema kojemu kriterije pravomoćnosti valja utvrđivati u skladu s nacionalnim pravom države članice u kojoj je odluka donesena.⁹² Odluka mora biti takva da priječi daljnji kazneni progon tražene osobe u državi članici u kojoj je ta odluka donesena.

Pritom se Sud Europske unije ne zadovoljava samo s formalnim utvrđenjem da je postupak proveden. Naime kao što je to gore navedeno, prilikom donošenja odluke o neizvršenju europskog uhidbenog naloga valja utvrditi kvalitetu provedenog kaznenog postupka.

U tom pogledu Sud Europske unije u predmetu AY potvrdio je svoje stajalište da nije dovoljno da je riječ o bilo kakvoj istrazi i da treba ispitati relevantne okolnosti svakog pojedinog slučaja u kojem se donese odluka o obustavi kaznenog progona. S obzirom na njegovu dosadašnju sudsku praksu moguće je dakle već prepoznati koje bi kriterije sud mogao uzeti u obzir prilikom ocjenjivanja kvalitete istrage i općenito provedenog postupka.

Sud je tako u svojoj presudi u predmetu *Miraglia*⁹³ utvrdio da odluka o obustavi postupka, donesena nakon što je državni odvjetnik države članice

---

⁹⁰ Presuda AY, točke 44.-46.

⁹¹ Presuda *Mantello*.

⁹² Presuda *Mantello*, točka 46.; presuda M., točke 31.-33. i 36.

⁹³ Presuda *Miraglia*.

odlučio odustati od optužbe samo zato što je protiv istog okrivljenika zbog istih činjenica pokrenut kazneni postupak u drugoj državi članici, a da nisu navedene okolnosti slučaja ni iznesen činjenični opis koji se okrivljeniku stavljao na teret, ne može predstavljati pravomoćnu odluku donesenu u odnosu na tu osobu u smislu članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma.⁹⁴ To je tumačenje rezultat prednosti koja se daje cilju i svrsi te odredbe, a ne postupovnim ili samo formalnim razlozima, koji se, uostalom, razlikuju u pojedinim državama članicama, te je njegov cilj osigurati potpunu učinkovitost te odredbe.⁹⁵

Naime točno je da je u skladu sa sudskom praksom Suda cilj članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma osigurati da se ni protiv koga ne vodi sudski postupak za ista djela u nekoliko država članica zbog toga što se koristio svojim pravom na slobodu kretanja.⁹⁶ Međutim posljedica primjene tog članka na odluku države članice o obustavi kaznenog postupka u kojoj nisu meritorno ispitane okolnosti slučaja vezanog uz počinjenje kaznenog djela bila bi ta da bi bilo otežano, odnosno čak i nemoguće, stvarno kazniti okrivljenika za kazneno djelo u drugoj državi članici.⁹⁷ Naime pokretanje kaznenog postupka u drugoj državi članici zbog istih činjenica bilo bi dovedeno u pitanje čak i ako bi samo pokretanje tog postupka dovelo do obustave postupka od strane državnog odvjetnika u prvoj državi članici.⁹⁸ Takvo što bilo bi protivno samoj svrsi odredaba Glave VI. Ugovora o Europskoj uniji, koja je navedena u njegovu članku 2., to jest: “očuvanj[lu] i razvijanj[lu] Unije kao područja slobode, sigurnosti i pravde, na kojem je osigurano slobodno kretanje osoba zajedno s odgovarajućim mjerama [...] sprečavanja i suzbijanja kriminala”.⁹⁹

U predmetu *Turanský*¹⁰⁰ Sud je pravomoćnost odluke ocjenjivao s aspekta odluke policijskog tijela o prekidu kaznenog postupka te je ocijenio da se ona, s obzirom na to da se njome konačno ne odlučuje o obustavi kaznenog postupka, ne može smatrati pravomoćnom presudom donesenom u odnosu na određenu osobu u smislu članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma.¹⁰¹

Naveo je da, iako je cilj članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma zajamčiti da se osoba koja je osuđena i koja je odslužila svoju kaznu, odnosno, ovisno o slučaju, koja je pravomoćnom odlukom oslobođena od optužbe u državi članici, može kretati unutar schengenskog područja bez

---

⁹⁴ Presuda *Miraglia*, točka 30.

⁹⁵ Presuda *Miraglia*, točka 31.

⁹⁶ Presuda *Miraglia*, točka 32. Vidjeti također presudu *Gözütok i Brügge*, točku 38.

⁹⁷ Presuda *Miraglia*, točka 33.

⁹⁸ Presuda *Miraglia*, točka 34.

⁹⁹ Presuda *Miraglia*, točka 34.

¹⁰⁰ Presuda *Turanský*.

¹⁰¹ Presuda *Turanský*, točka 40. i izreka.

bojazni od progona za iste činjenice u drugoj državi članici koja je ugovorna strana te konvencije,¹⁰² on nema za cilj zaštititi osumnjičenika od mogućnosti da se protiv njega vode naknadne istrage za iste činjenice u više država koje su ugovorne strane te konvencije.¹⁰³ Dakle tražena se osoba može pozvati samo na odluku koja u državi članici u kojoj je donesena priječi daljnji kazneni progon protiv te osobe.

Možda najbolji primjer u kojem je Sud dao do znanja da provedena istraga mora biti određene kvalitete, odnosno da ona mora biti temeljita, predstavlja presuda u predmetu *Kossowski*.¹⁰⁴ U toj je odluci Sud ispitao okolnosti slučaja te je naveo da „odluka kojom se obustavlja kazneni progon, [...], koja je donesena iako javno tužiteljstvo nije provelo progon samo zato što je okrivljenik odbio dati izjavu i zato što su žrtva i svjedok po čuvanju imali boravište u Njemačkoj pa nisu mogli biti saslušani tijekom istražnog postupka, a navodi žrtve stoga nisu mogli biti provjereni, pri čemu nije provedena ni temeljitija istraga radi prikupljanja i ispitivanja dokaza, ne predstavlja odluku kojoj je prethodila ocjena o meritumu.”¹⁰⁵ Stajalište je Suda da se odluka javnog tužiteljstva, kao što je to ona o kojoj je bila riječ u predmetu *Kossowski*, kojom se obustavlja kazneni progon i okončava istražni postupak, ne može smatrati odlukom donesenom nakon ocjene o meritumu predmeta. Takva se odluka stoga ne može okvalificirati kao pravomoćna odluka u smislu članka 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma kada iz samog obrazloženja te odluke proizlazi da nije provedena temeljita istraga, a bez čega se može dovesti u pitanje međusobno uzajamno povjerenje država članica. U tom pogledu ne-saslušavanje žrtve i mogućeg svjedoka predstavlja pokazatelj da u predmetu u glavnom postupku nije provedena temeljita istraga.¹⁰⁶

Iz gornje analize razvidno je da načelo međusobnog povjerenja zahtijeva da država članica izvršenja europskog uhidbenog naloga prihvati odluku koju je donijelo nadležno tijelo druge države članice. Međutim to povjerenje ima svoje granice. Naime država članica izvršenja uhidbenog naloga mora biti u stanju preispitati sve relevantne okolnosti kako bi utvrdila da je protiv tražene osobe doista vođen kazneni postupak koji udovoljava minimalnim zahtjevima i koji je pravomoćno okončan. Iz navedenih predmeta razvidno je da je Sud Europske unije vrlo sklon ulaziti u detalje provedenog postupka u kojem je donesena odluka na koju se tražena osoba poziva te na temelju analize provedenih radnji u tom postupku donosi odluku o kvaliteti postupka koja je presudna za kvalifikaciju akta kojim se taj postupak dovršava.

---

¹⁰² Presuda *Van Esbroeck*, točka 34.; presuda *Turanský*, točka 44.

¹⁰³ Presuda *Turanský*, točka 44.

¹⁰⁴ Presuda *Kossowski*.

¹⁰⁵ Presuda *Kossowski*, točka 48.

¹⁰⁶ Presuda *Kossowski*, točka 53.

3. Fakultativno neizvršenje europskog uhidbenog naloga

Razlozi za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga predviđeni su u članku 4. točki 3. Okvirne odluke. Ta odredba doslovno glasi: „Pravosudno tijelo izvršenja može odbiti izvršenje europskog uhidbenog naloga: [...] 3. ako su pravosudna tijela države članice izvršenja odustala od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojega je izdan europski uhidbeni nalog ili su odlučila obustaviti postupak, ili ako je traženoj osobi u nekoj državi članici zbog istih kaznenih djela izrečena pravomoćna presuda koja sprečava daljnji kazneni postupak“.

Ta odredba predviđa tri razloga za neizvršenje europskog uhidbenog naloga. Prvi razlog odnosi se na slučaj kada je pravosudno tijelo države članice izvršenja odustalo od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog. Međutim taj razlog nije relevantan u konkretnom postupku s obzirom na to da mađarsko Glavno državno odvjetništvo za istrage nije donijelo takvu odluku.¹⁰⁷

Drugi razlog odnosi se na slučaj kada je pravosudno tijelo države članice izvršenja odlučilo obustaviti postupak zbog kaznenog djela zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog. Taj je razlog relevantan u konkretnom predmetu. Prilikom analize navedene odredbe valja se koncentrirati na izraz „kazneno djelo zbog kojega je izdan europski uhidbeni nalog“.

Naime nezavisni odvjetnik M. Szpunar smatra da tu odredbu treba tumačiti na način da ona ima širi doseg od odredbe članka 3. točke 2. jer se njome samo upućuje na „kazneno djelo zbog kojega je izdan europski uhidbeni nalog“, a ne na „traženu osobu“.¹⁰⁸ Navodi da se u tekstu odredbe članka 4. točke 3. ne navodi izričito da se kazneni postupak mora voditi protiv tražene osobe.¹⁰⁹ Međutim tumačenje te odredbe na način da se izvršenje može odbiti čak i kad su u pitanju iste činjenice, ali različite osobe čini mu se preširokim.¹¹⁰ Za primjenu članka 4. točke 3. Okvirne odluke o odustanku od progona ili o obustavi kaznenog postupka trebala bi se, u skladu s mišljenjem nezavisnog odvjetnika, odnositi na traženu osobu, pri čemu međutim nije potrebno da ta osoba formalno bude određena kao okrivljenik ili osumnjičenik. Ono što je odlučujuće jest da je ispitana mogućnost da je tražena osoba počinila kazneno djelo o kojem je riječ.¹¹¹

---

¹⁰⁷ Presuda AY, točka 49.

¹⁰⁸ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 62.

¹⁰⁹ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 66.

¹¹⁰ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 66.

¹¹¹ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 66.

Međutim Sud Europske unije nije prihvatio tu argumentaciju nezavisnog odvjetnika. Pozivajući se na svoju raniju sudsku praksu,¹¹² podsjetio je da je odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga iznimka te da stoga razloge za neizvršenje treba usko tumačiti.¹¹³ Naime ako bi se izvršenje europskog uhidbenog naloga moglo odbiti jer je ranije donesena odluka u odnosu na isto djelo, ali neovisno o identitetu osobe protiv koje se vodio postupak, takvo bi tumačenje bilo preširoko te bi se time stvorio rizik izbjegavanja obveze izvršenja europskog uhidbenog naloga.¹¹⁴ Sud Europske unije pozvao se na odredbu članka 1. stavka 1. Okvirne odluke u kojoj se navodi da je njezin cilj uhićenje i predaja tražene osobe te je zaključio da se europski uhidbeni nalog nužno izdaje ne samo u odnosu na kazneno djelo već i u odnosu na traženu osobu.¹¹⁵

Pozivajući se na svoju raniju sudsku praksu,¹¹⁶ Sud Europske unije naveo je da cilj tog razloga nije zaštititi osobu od mogućnosti da se protiv nje vode uzastopne istrage za isto djelo u više država članica.¹¹⁷ Slobodno kretanje osoba povezano je s mjerama sprječavanja i suzbijanja kriminaliteta. Stoga drugi razlog za neizvršenje iz članka 4. točke 3. Okvirne odluke treba tumačiti imajući u vidu potrebu promicanja sprječavanja i suzbijanja kriminaliteta.¹¹⁸ Budući da je istraga vođena protiv nepoznatog počinitelja te da odluka o obustavi istrage nije donesena u odnosu na traženu osobu, odnosno da tražena osoba nije bila uključena u kazneni postupak u širem smislu u svojstvu optuženika, takva odluka ne može biti osnova odbijanja izvršenja europskog uhidbenog naloga u smislu članka 4. točke 3. Okvirne odluke.¹¹⁹

Kako bi potkrijepio svoj navod, Sud Europske unije pozvao se na povijest nastanka Okvirne odluke i na prvotni prijedlog Europske komisije.¹²⁰ U skladu s tim prijedlogom prvi dio članka 4. točke 3. Okvirne odluke odraz je Europske konvencije o izručenju od 13. prosinca 1957.,¹²¹ i to njezina članka 9. druge rečenice.¹²² U izvješću s objašnjenjima uz navedenu konvenciju jasno

---

¹¹² Presuda *Pietrowski*, točka 48.

¹¹³ Presuda *AY*, točka 52.

¹¹⁴ Presuda *AY*, točka 53.

¹¹⁵ Presuda *AY*, točka 54.

¹¹⁶ Presuda *Kossowski*, točke 45.-47.

¹¹⁷ Presuda *AY*, točka 55.

¹¹⁸ Presuda *AY*, točke 56. i 57.

¹¹⁹ Presuda *AY*, točka 58.

¹²⁰ European Commission, Proposal for a Council Framework Decision on the European arrest warrant and the surrender procedures between the Member States, COM(2001) 522 *final*, 19. 9. 2001.

¹²¹ Europska konvencija o izručenju, potpisana u Parizu 13. prosinca 1957. (*Narodne novine*, Međunarodni ugovori, br. 14/94).

¹²² Članak 9. te konvencije, naslovljen „Non bis in idem“ glasi:

„Izručenje se neće izvršiti u slučaju da su nadležni organi strane od koje se traži izručenje već donijeli izvršnu i pravomoćnu presudu u svezi s istom osobom i za isto ili ista kaznena dje-

proizlazi da se ta odredba odnosi na slučaj pojedinca u odnosu na kojeg je donesena odluka koja sprječava daljnji kazneni postupak ili kojom se postupak obustavlja.¹²³

Stoga odluka o obustavi istrage koja nije donesena u odnosu na traženu osobu ne može biti osnova odbijanja europskog uhidbenog naloga u smislu članka 4. točke 3. Okvirne odluke.

Treći razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga odnosi se na slučaj kada je traženoj osobi u nekoj državi članici zbog istih kaznenih djela izrečena pravomoćna presuda koja sprječava daljnji kazneni postupak. U odnosu na taj razlog Sud Europske unije samo je naveo da u konkretnoj situaciji nisu ispunjeni uvjeti za njegovu primjenu.¹²⁴

Dakle u skladu sa stajalištem Suda, a suprotno onomu što je u svojem mišljenju naveo nezavisni odvjetnik, članak 4. točka 3. Okvirne odluke jest izraz načela *ne bis in idem*.¹²⁵

4. Odnos između obligatornog i fakultativnog neizvršenja europskog uhidbenog naloga

Sud Europske unije prvi dio članka 4. točke 3. Okvirne odluke tumači jednako kao i članak 3. točku 2. Okvirne odluke. Naime iz sadržaja presude razvidno je da Sud Europske unije izjednačuje razloge za obligatorno i fakultativno neizvršenje europskog uhidbenog naloga. Naime iako se u članku 4. točki 3. Okvirne odluke izrijekom ne traži identitet osobe, Sud je taj element utvrdio tumačenjem.

Sud Europske unije nije prihvatio argumentaciju nezavisnog odvjetnika da je doseg članka 4. stavka 3. Okvirne odluke širi od dosega članka 3. točke 2. iste odluke. Kada je riječ o elementu načela *ne bis in idem* koji se tiče uvjeta da je riječ o istoj osobi, presuda u predmetu *AY* još je jedan primjer toga koliko je identitet osobe važan za primjenu tog načela.¹²⁶ Naime Sud je pojasnio da je i kod fakultativnih razloga za neizvršenje uhidbenog naloga udovoljavanje tom elementu načela *ne bis in idem* nužno.

---

la za koja se traži izručenje. Izručenje se može odbiti u slučaju kada su nadležni organi strane od koje se izručenje traži odlučili ne pokrenuti ili prekinuti postupak u svezi s istim kaznenim djelom ili djelima.“

¹²³ Presuda *AY*, točka 59.

¹²⁴ Presuda *AY*, točka 62.

¹²⁵ Mišljenje nezavisnog odvjetnika, točka 61. U tom smislu vidjeti Libor, K., *European Arrest Warrant*, Springer, London, 2015, str. 159; Cimamonti, S., *European Arrest Warrant in practice and ne bis in idem*, u: Keijzer, N.; Van Sliedregt, E. (urednici), *The European Arrest Warrant in practice*, T. M. C. Asser, Den Haag, 2009, str. 114.

¹²⁶ Presuda *Gasparini*; presuda *Orsi i Baldetti*.

Izjednačujući uvjete za fakultativno neizvršenje europskog uhidbenog naloga s obligatornim neizvršenjem, Sud Europske unije uklonio je mogućnost da države članice prilikom provođenja Okvirne odluke predvide rješavanje prema kojemu će moći odbiti predaju tražene osobe pozivajući se na odluku donesenu u postupku u kojem tražena osoba nije sudjelovala u svojstvu optuženika.

V. ZAKLJUČAK

Iz presude *AY* proizlazi da to što je zahtjev neobičan i što je Sud Europske unije prvi put suočen s pitanjem koje je postavljeno u neuobičajenoj situaciji nije razlog da se oglasi nenadležnim niti da proglasi zahtjev za prethodnu odluku nedopuštenim.

Sud Europske unije ponovio je i u ovoj novijoj presudi da kod ocjene nadležnosti, odnosno dopuštenosti, vrijedi pretpostavka relevantnosti zahtjeva. Iz bogate prakse Suda Europske unije proizlazi da odbijanje davanja odgovora na upućeno pitanje nastupa u iznimnim okolnostima, a i tada samo ako je razlog za nenadležnost, odnosno nedopuštenost, očit.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara da odgovor Suda Europske unije ne bi bio relevantan za hrvatski sud Sud Europske unije nije prihvatio. Naime u mehanizmu suradnje između Suda Europske unije i nacionalnih sudova također mora postojati neki oblik „povjerenja i međusobnog priznavanja”. Ako se ima u vidu i to da je Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu ipak izložilo razloge zašto mu trebaju odgovori na upućena pitanja i da je taj sud isključivo odgovoran za odluku koja će biti donesena u postupku koji se pred njime vodi, teško je naći objektivne razloge na temelju kojih se može izvesti zaključak da mu odgovori na postavljena pitanja „očito” ne trebaju za donošenje odluke.

Ipak nezavisni odvjetnik istaknuo je jedan element koji se ne može olako zanemariti, a to je činjenica da Županijski sud u Zagrebu nije u stanju iznijeti potpuni pravni okvir predmetnog slučaja. Naime prilikom odlučivanja o izvršenju europskog uhidbenog naloga Sud u Budimpešti nije primijenio Okvirnu odluku izravno, već je u cijelosti postupao na temelju propisa kojim je Okvirna odluka implementirana u mađarsko pravo, kao i na temelju propisa kojim je uređen kazneni postupak.

Ni u mišljenju nezavisnog odvjetnika ni u presudi Suda Europske unije mađarsko se pravo uopće ne spominje. Točno je da kada postupa povodom zahtjeva za prethodnu odluku Sud Europske unije ne tumači nacionalno pravo, već isključivo pravo Unije. Međutim to tumačenje prava Unije daje se uvijek s obzirom na dani činjenični i pravni okvir; okvir koji je u predmetnom slučaju manjkav.

Imajući u vidu da je prethodna pitanja o ocjeni postupanja mađarskog suda uputio hrvatski sud, jasno je da on nije bio u prilici izložiti relevantne odredbe mađarskog prava, pa su zbog toga neka pitanja ostala u cijelosti bez odgovora. Jedno je od njih i pitanje uređenja istrage u mađarskom pravu. Iz sažetog prikaza činjeničnog stanja može se samo zaključiti da se istraga u Mađarskoj sastoji od dviju faza, prve faze *in rem* i druge faze *in personam*. Međutim iz presude ne proizlazi da je Sud Europske unije raspolagao detaljnom analizom relevantnih odredaba koje se odnose na istragu i njihove primjene u praksi. Sud Europske unije zadovoljio se s utvrđenjem formalnog elementa, a to je da se rješenje o obustavi istrage ne odnosi na traženu osobu. Upravo zbog pomanjkanja analize relevantnih odredaba istražne faze kaznenog postupka i njihove primjene u praksi presuda može ostaviti dojam nedorečenosti.¹²⁷

Županijski sud u Zagrebu traži predaju mađarskog državljanina kako bi mu mogao suditi. U okolnostima konkretnog slučaja suđenje pretpostavlja postojanje uvjeta za održavanja rasprave, što uključuje prisutnost optuženika, koja se ostvaruje njegovim lišavanjem slobode. Imajući u vidu potonji element, Sud Europske unije zaključio je da je Županijski sud u Zagrebu prvenstveno odgovoran za poštovanje temeljnih prava optuženika te da mu zbog tog razloga treba omogućiti da uputi pitanja Sudu Europske unije o tumačenju odredaba Okvirne odluke.

Zahtjev hrvatskog suda sadržava element ostvarenja djelotvornosti i učinkovitosti kaznenog postupka. U svakom postupku postoji žrtva koja ima temeljno pravo na djelotvorno pravno sredstvo (članak 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima), koje uključuje pokretanje i vođenje kaznenog postupka. To što u ovom slučaju žrtva nije pojedinačna osoba ne znači da ona ne postoji. Iz presude jasno proizlazi da je Sud Europske unije toga svjestan. Cilj Okvirne odluke upravo je osiguranje efikasnosti suđenja, a ne da se omogućí traženoj osobi da izbjegne kazneni progon ili suđenje u kaznenom postupku.

Dakle proizlazi da u konkretnom postupku Sud nije samo vodio računa o temeljnim ljudskim pravima osobe čija se predaja tražila već i o temeljnim pravima žrtve ili žrtava kaznenog djela, koje također imaju pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom.

---

¹²⁷ Tako u točki 68. svojeg mišljenja nezavisni odvjetnik zaključuje da bi članak 4. točku 3. Okvirne odluke trebalo tumačiti na način da se izvršenje europskog uhidbenog naloga može odbiti ako pravosudna tijela države članice izvršenja, koja su ujedno nadležna i za progon za kazneno djelo zbog kojeg je izdan europski uhidbeni nalog, nisu pokrenula postupak ili su ga okončala, čak i ako tražena osoba u tom postupku nije bila okrivljenik ni osumnjičenik, ako su ta tijela ispitala mogućnost da je ta osoba počinila kazneno djelo o kojem je riječ. Tu valja naglasiti da ni nezavisni odvjetnik nije raspolagao relevantnim pravnim okvirom istražne faze postupka u Mađarskoj. Iz presude Suda Europske unije razvidno je da on nije ni bitan s obzirom na to da je za primjenu tog članka bitna okolnost da se odluka o obustavi odnosi na istog onog pojedinca čija se predaja traži.

Iz upućenog zahtjeva za prethodnu odluku jasno proizlazi da hrvatski sud sumnja u dobronamjernost mađarskog suda. Stječe se dojam da taj sud smatra da istraga *in rem*, odnosno takva koja se ne vodi protiv određene osobe, nije „prava” istraga i da se stoga mađarski sud na nju ne bi mogao pozvati kao na razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga. Prihvatanje argumentacije nezavisnog odvjetnika značilo bi da, na temelju načela uzajamnog priznavanja i povjerenja između država članica, sud države članice izdavanja europskog uhidbenog naloga ni u kojem slučaju ne može preispitati zakonitost odluke suda države članice izvršenja tog naloga.

Međutim načelo uzajamnog priznavanja odluke, u ovom slučaju odluke o obustavi istrage, kao i načelo međusobnog povjerenja, ne znače slijepo vjervanje tijelu druge države članice. Ostvarenje tih načela pretpostavlja postojanje minimalnih zahtjeva koje takva odluka mora ispunjavati kako bi se mogla bezuvjetno priznati. U tom pogledu presuda *AY* dopunjuje dosadašnju praksu Suda Europske unije kojom se utvrđuju ti minimalni zahtjevi.

LITERATURA

- Delmas-Marty, M., *Towards an Integrated European Criminal Law*, Cambridge Yearbook of European Legal Studies, vol. 7/2005, str. 17-31.
- Delmas-Marty, M., Vervaele, J. A-E, *The implementation of the Corpus Juris in the Member States - Volume 1: Penal provisions for the protection of European Finances*, Intersentia, Antwerpen, 2000.
- Derenčinović, D., *Doseg isključenja provjere dvostruke kažnjivosti iz zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 21, broj 2/2014, str. 249-270.
- Díez, C., Herlin-Karnell, E. *Prosecuting EU Financial Crimes: The European Public Prosecutor's Office in Comparison to the US Federal Regime*, German Law Journal, vol. 19, no. 5/2018, str. 1191-1220.
- Keijzer, N.; Van Sliedregt, E. (urednici), *The European Arrest Warrant in practice*, T. M. C. Asser, Den Haag, 2009.
- Le Garde des Sceaux, Ministre de la Justice, *Circulaire n. CRIM-04-2/CAB-11.03.2004*, dostupno na: http://www.textes.justice.gouv.fr/art_pix/circulaire11032004.pdf.
- Libor K., *European Arrest Warrant*, Springer, London, 2015.
- Pavišić, B. *Komentar Zakona o kaznenom postupku s priložima*, Templar-book, Šmrika, 2015.
- Sicurella R., *Preparing the environment for the EPPO: Fostering mutual trust by improving common legal understanding and awareness of existing common legal heritage*, Proposal of guidelines and model curriculum for legal training of practitioners in the PIF sector, *New Journal of European Criminal Law*, vol. 8, no. 4/2017, str. 497-512.
- Turudić, I. *Europski uhidbeni nalog s osvrtom na praksu hrvatskih sudova*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 21, br. 2/2014, str. 327-353.

Summary

THE EUROPEAN ARREST WARRANT FOR ADVANCED USERS: HOW TO VERIFY THE LAWFULLNESS OF A DECISION REFUSING THE SURRENDER OF THE REQUESTED PERSON BASED ON THE TERMINATION OF THE INVESTIGATION *IN REM* (THE *NE BIS IN IDEM* PRINCIPLE)

The purpose of this paper is to analyse the latest judgment of the Court of Justice of the European Union (CJEU) regarding the *ne bis in idem* principle in the context of the execution of the European arrest warrant, i.e. the judgment rendered in *AY*, a case concerning a request for a preliminary ruling made by the Croatian Criminal Court. The paper consists of two parts. The first part deals with the question of whether a court issuing a European arrest warrant may obtain a review of the legality of the decision of the judicial authority of execution of the European arrest warrant refusing to surrender the requested person. The paper attempts to find an answer to this question by analysing the reasons that led the CJEU to declare itself competent to render a ruling, and the consequences of that ruling. The second part deals with two elements of the *ne bis in idem* principle, which are particularly emphasised in the *AY* judgment, namely the question of the identity of the person and the existence of a final decision rendered in criminal proceedings. *AY* is important not only because it provides further clarification on the interpretation of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, but also because it considers the scope of the principle of mutual trust between Member States. The judgment reflects the apparent aspirations of the CJEU to approximate and harmonise through its case law certain procedural rules of the criminal law of the Member States. This paper analyses the reasons given by the CJEU in *AY* in the light of its previous case law.

Keywords: reference for a preliminary ruling, European arrest warrant, *ne bis in idem* principle, non-execution of the European arrest warrant, possibility of reviewing the decision of the executing judicial authority, grounds for mandatory and optional non-execution of the European arrest warrant, acts adopted in an earlier criminal procedure